

013. Bijbelstudie over de SPIJSWETTEN - KASHRUT

כשרות

Deel 5: 1 Korinthiërs 8:1-13 en 10:14-33

Wij zijn inmiddels beland bij het vijfde deel van een reeks bijbelstudies over de spijswetten. In deze studies worden talrijke bijbelteksten onder de loep genomen die door de eeuwen heen ten onrechte als argument worden aangedragen om de (dwaal)leer te bewijzen dat de spijswetten niet meer van toepassing zouden zijn voor nieuwtestamentische gelovigen. Maar niets is minder waar en daarom worden de verkeerde conclusies die velen uit deze bijbelteksten trekken, één voor één vanuit de Joodse optiek en vanuit de grondtekst weerlegd. Soms zijn vertaalfouten de boosdoeners, maar vaker nog interpretatiefouten die hun oorsprong vinden in de vervangingstheologie. Een van de bijbelteksten die in discussies omtrent het wel of niet handhaven van de spijswetten vaak geciteerd worden is 1 Korinthiërs 10:25, waarin Sha'ul [Paulus] schrijft: *“Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten, zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar”*. Dat lijkt op het eerste gezicht een keihard bewijs voor de stelling dat de “oudtestamentische” spijswetten nu echt definitief afgeschaft zouden zijn, maar bij nader inzien is deze tekst juist een keihard bewijs voor een heel andere stelling: namelijk dat je een bijbeltekst nooit uit de context mag halen en dus nooit geïsoleerd mag lezen, want dat brengt namelijk velen op een dwaalspoor! Het feit, dat Sha'ul schrijft: *“Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten”* betekent namelijk niet, dat messiasbelijdende Joden en gelovigen uit de volken van Adonai nu de toestemming hebben gekregen om voortaan varkensvlees of garnalen te mogen eten, want als *“zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar”* zou betekenen: zonder te vragen of het vlees afkomstig is van een varken, paard of konijn, dan houden wij de gelovige huisvrouwen uit die tijd wel voor erg dom. Niemand koopt toch vlees zonder te zeggen, van welk dier het moet zijn, want men weet toch van tevoren al welk vlees men wil kopen en laat zich toch niet zomaar een biggetje voor rundvlees aansmeren? Neen, in dit vers gaat het om een heel andere zaak. Het gaat niet om wel of geen kosher voedsel, maar om het eten van offervlees, wat blijkt uit de daaraan voorafgaande hoofdstukken. Het gaat om het feit, dat je er geen probleem van moest maken als het in principe reine dier eerder in een heidense tempel aan de afgoden geofferd was, want zelfs als het inderdaad aan de afgoden gewijd was, dan nog werd je er echt niet occult belast door en mocht je het gewoon eten tenzij het door worging was verontreinigd of indien het bloed erin was gebleven. Als dat niet het geval was, dan was het gewoon toegestaan het vlees te eten, maar als iemand echter nadrukkelijk zei, dat je vlees kocht, dat aan de afgoden gewijd was, dan mocht je het niet kopen. Maar als de uitspraak van Sha'ul dat je alles wat in de vleeshal te koop is mag eten zonder gewetensbezwaar niet op de spijswetten slaat, maar op het eten van offervlees, dan rijst, althans bij mij, onmiddellijk de vraag of dit niet in tegenspraak is met eerdere uitspraken van Sha'ul waarin hij juist opriep om de afgoderij te ontvliden en nadrukkelijk het deelnemen aan rituele offermaaltijden heeft verboden. Verder lijkt deze uitspraak ook duidelijk in strijd te zijn met de Tora en het apostelbesluit voor de gelovigen uit de heidenen in Handelingen 15, waarin o.a. duidelijk staat dat zij zich dienen te onthouden van hetgeen de afgoden geofferd is. Maar Sha'ul [Paulus] spreekt zichzelf niet tegen en daarom wijdde hij juist het hele 8e en 10e hoofdstuk van de eerste Korinthenbrief aan instructies hieromtrent om vooral geen moeilijkheden te veroorzaken over vlees dat aan afgoden werd geofferd. Laten wij deze twee hoofdstukken derhalve eerst aandachtig lezen voordat wij verdere conclusies trekken:

1 Korinthiërs 8:4-13

“Wat nu het eten van offervlees betreft, wij weten, dat er geen afgod in de wereld bestaat en dat er geen G'd is dan EEN! Want al zijn er zogenaamde goden, hetzij in de hemel, hetzij op de aarde (en werkelijk zijn er goden in menigte en heren in menigte) voor ons nochtans is er maar één G'd, de Vader, uit wie alle dingen zijn en tot wie wij zijn, en één Heer, Yeshua haMashiach, door wie alle dingen zijn, en wij door Hem. Maar niet bij allen is die kennis. Want sommigen, in

hun geweten nog niet los van de afgod, eten dit vlees als afgodenoffer en hun geweten, dat zwak is, wordt erdoor besmet. Nu zal wat wij eten, ons niet bij G'd brengen; eten wij niet, wij zijn er niet minder om; eten wij wel, wij zijn er niet meer om. Maar ziet toe, dat deze bevoegdheid van u niet tot aanstoot voor de zwakken worde. Want indien iemand u, die kennis hebt, aan tafel ziet aanliggen in een afgodentempel, zal hij met zijn zwak geweten dan niet gestijfd worden tot het eten van offervlees? Dan gaat er immers iemand, die zwak is, ten gevolge van uw kennis verloren, een broeder, om wiens wil de Mashiach gestorven is. Door zo tegen de broeders te zondigen, en hun geweten, indien het zwak is, te kwetsen, zondigt gij tegen de Mashiach. Daarom, indien wat ik eet, mijn broeder aanstoot geeft, wil ik in eeuwigheid geen vlees meer eten, om mijn broeder geen aanstoot te geven.” (1 Korinthiërs 8:4-13).

1 Korinthiërs 10:1-33

“Want ik stel er prijs op, broeders, dat gij weet, dat onze vaders allen onder de wolk waren, allen door de zee heengingen, allen zich in Moshe [Mozes] lieten dopen in de wolk en in de zee, allen hetzelfde geestelijke voedsel aten, en allen dezelfde geestelijke drank dronken, want zij dronken uit een geestelijke rots, welke met hen medeging, en die rots was de Mashiach [Christus]. En toch heeft G'd in het merendeel van hen geen welgevallen gehad, want zij werden neergeveld in de woestijn. Deze gebeurtenissen zijn ons ten voorbeeld geschied, opdat wij geen lust tot het kwade zouden hebben, zoals zij die hadden. Wordt ook geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk zette zich neder om te eten en te drinken, en zij stonden op om te dansen. En laten wij geen hoererij plegen, zoals sommigen van hen deden, en er vielen op één dag drieëntwintigduizend. En laten wij de Eeuwige niet verzoeken, zoals sommigen van hen deden, en zij kwamen om door de slangen. En mort niet, zoals sommigen van hen deden, en zij kwamen om door de verderfengel. Dit is hun overkomen tot een voorbeeld voor ons en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie het einde der eeuwen gekomen is. Daarom, wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle. Gij hebt geen bovenmenselijke verzoeking te doorstaan. En G'd is getrouw, die niet zal gedogen, dat gij boven vermogen verzocht wordt, want Hij zal met de verzoeking ook voor de uitkomst zorgen, zodat gij ertegen bestand zijt. Daarom dan, mijn geliefden, ontvlucht de afgoderij! Ik spreek immers tot verstandige mensen; beoordeelt dan zelf, wat ik zeg. Is niet de beker der dankzegging, waarover wij de dankzegging uitspreken, een gemeenschap met het bloed van de Mashiach? Is niet het brood, dat wij breken, een gemeenschap met het lichaam van de Mashiach? Omdat het één brood is, zijn wij, hoe velen ook, één lichaam; wij hebben immers allen deel aan het ene brood. Ziet, hoe het gaat bij het Israël naar het vlees: hebben niet zij, die de offers eten, gemeenschap met het altaar? Wat wil ik hiermede dan zeggen? Dat een afgodenoffer iets is, of dat een afgod iets is? Integendeel, dat hun offeren een offeren is aan boze geesten en niet aan G'd en ik wil niet, dat gij in gemeenschap komt met de boze geesten. Gij kunt niet de beker van Adonai drinken en de beker der boze geesten, gij kunt niet aan de tafel van Adonai deel hebben en aan de tafel der boze geesten. Of willen wij de Eeuwige tot naijver wekken? Zijn wij soms sterker dan Hij? Alles is geoorloofd, maar niet alles is nuttig. Alles is geoorloofd, maar niet alles bouwt op. Niemand zoek het zijne, maar wat des anderen is. Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten, zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar, want de aarde en haar volheid is van Adonai. Indien een der ongelovigen u uitnodigt en gij wenst te gaan, eet dan alles, wat u wordt voorgezet, zonder dat gij navraag doet uit gewetensbezwaar. Doch indien iemand tot u zegt: Dat is gewijd vlees, eet het dan niet, om hem, die u dat te kennen gaf, en om het geweten. Ik bedoel nu niet uw eigen geweten, maar dat van die ander. Want waartoe zou mijn vrijheid beoordeeld worden door eens anders geweten? Indien ik onder dankzegging van iets gebruik maak, hoe kan men kwaad van mij spreken over iets, waarvoor ik dankzeg? Of gij dus eet of drinkt, of wat ook doet, doet het alles ter ere G'ds. Geeft noch aan Joden, noch aan Grieken, noch aan de gemeente G'ds aanstoot; zoals ook ik allen in alles ter wille ben, niet om mijn eigen belang te zoeken, maar dat van zeer velen, opdat zij behouden worden.” (1 Korinthiërs 10:1-33).

Wat is afgodendienst?

Rabbijn Evers schreef eens op joods.nl een heel interessant artikel onder de kop: “Wat is eigenlijk afgodendienst?”, waaruit ik graag een klein gedeelte wil citeren: “In het Hellenisme overwon de Griekse geest de wereld en heerste er eeuwenlang. De (homocentrische) Griekse

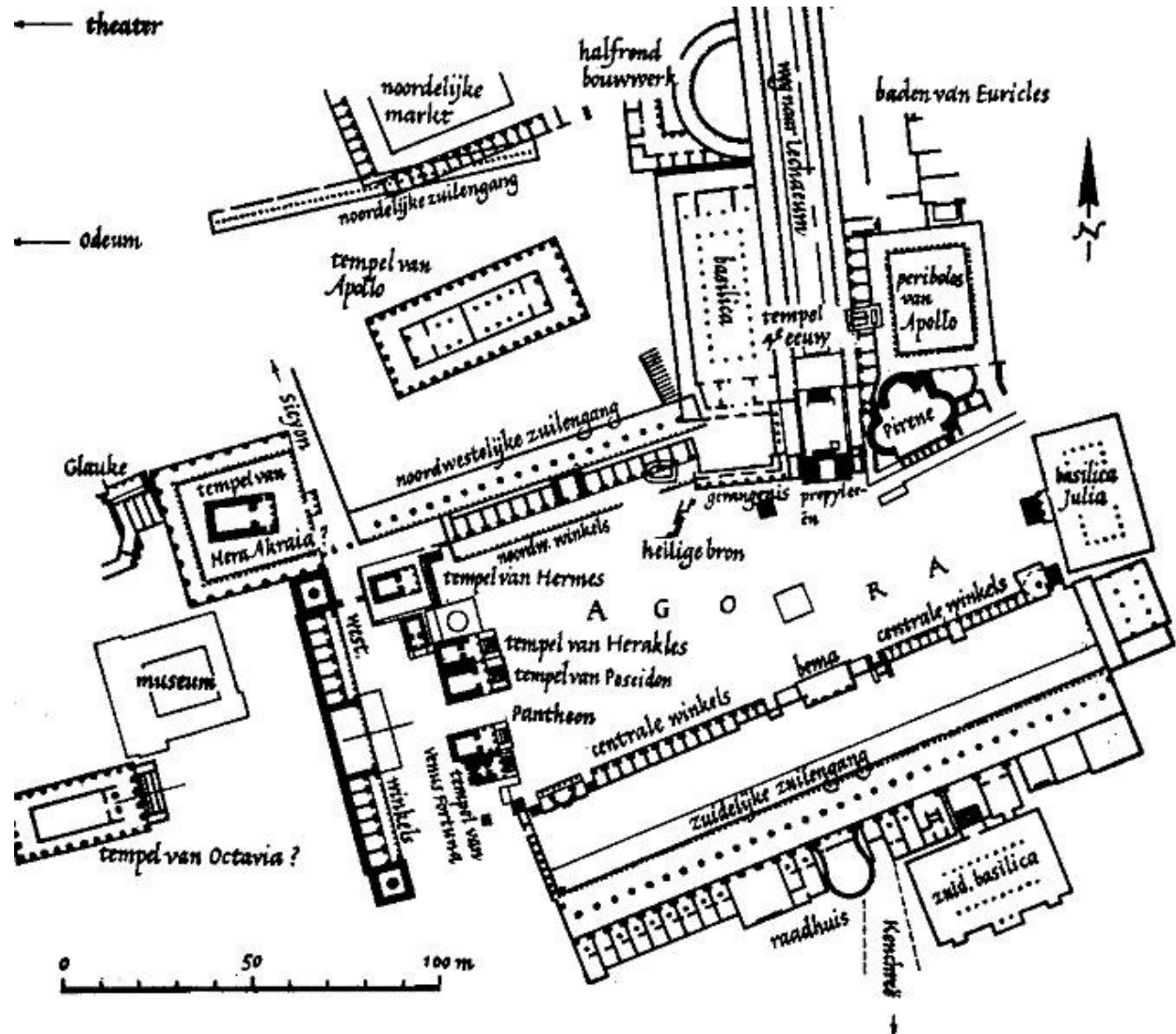
geest is echter volledig in strijd met de Joodse (theocentrische) gedachtenwereld. Want terwijl het Jodendom leert, dat G'dsvrucht en mensenliefde de deugden zijn waardoor de mens in de ogen van G'd welgevallen vindt, werden door de Grieken schoonheid en kracht als de edelste eigenschappen voorgesteld. En zo legden de Grieken zich toe op het vervaardigen van imposante bouwwerken, op het samenstellen van fraaie dichtstukken en op het verkrijgen van een schoon en krachtig lichaam. Met deugd en zedelijkheid was het echter treurig gesteld; er waren zelfs Griekse steden, waar men lelijke en zwakke kinderen doodde omdat zij nooit aan de eisen van schoonheid en kracht zouden kunnen beantwoorden. De Grieken waren afgodendienaren, die een grote menigte goden en halfgoden vereerden. De Griekse cultuur was een aristocratische, elitaire cultuur. Maar de essentie van de onoverbrugbare kloof tussen Israël en de filosofen van Griekenland bestond uit de stelling: niets bestaat, dat niet begrepen kan worden door rede en iets, dat niet begrepen kan worden door het verstand, bestaat niet. Het uitgangspunt van Israël vormt een theocentrische wereld (een wereld geconcentreerd op G'd), het Griekse denken was homocentrisch (gebaseerd op de mens). Zelfs indien de denkers van Griekenland G'd en de Tora zouden begrijpen en accepteren, zou dit slechts zijn omdat zij deze begrippen op deze wijze zouden waarnemen en omdat zij het op die wijze konden begrijpen. Terwijl wij geloven, dat G'd de mens schiep, was het naar het Griekse inzicht de mens, die met zijn begrip de goden schiep (of beter gezegd de afgoden). TeNaCH voert één grote strijd tegen alles wat riekt naar afgoderij. Afgoderij tast onze onafhankelijkheid aan. Afgoderij zoekt een medium waarmee wij de invloeden van Hogere Werelden trachten te buigen naar onze eigen belangen. Wij moeten G'd echter onbevooroordeeld dienen, zonder medium, belangeloos. Afgodendienst is niet zo zeer het buigen voor stukken hout, metaal of klei. Het is ondenkbaar dat men zou geloven dat deze dode objecten, die ze zelf geproduceerd hebben, goden zijn, die bovennatuurlijke krachten zouden bezitten. Afgodendienst wordt in de Talmud als volgt gemotiveerd: *"De Joden wisten dat al deze beeldjes niets betekenden, maar zij misbruikten de afgoderij om verboden relaties toe te staan"* (Talmud Bavli, Sanhedrin 63b). Iemand die de verlangens van zijn hart wil rechtvaardigen en zijn schuldgevoel wil sussen, zoekt een simpele oplossing. Hij stelt een autoriteit over zich aan, die de teugels zo laat vieren dat alles door de beugel kan. En wanneer deze autoriteit maar voldoende aanzien heeft, is zo ongeveer alles toegestaan. Wat kan beter als god dienen dan een beeldje, dat ethische standaarden dicteert, die we zelf verzonnen hebben? Het verschil tussen Tora en afgoderij is even subtiel als basaal. Volgens de Tora schiep G'd de mens en gaf Hij hem opdrachten hoe hij zich moest gedragen. In de wereld van afgoderij creëert de mens zijn eigen goden en dicteert hij wat hij graag wil horen." Tot zover rabbijn Evers. Het door hem geciteerde traktaat Sanhedrin 63b slaat de spijker op zijn kop! *"De Joden wisten dat al deze beeldjes niets betekenden, maar zij misbruikten de afgoderij om verboden relaties toe te staan!"* Dat is precies wat Sha'ul bedoelde in de hoofdstukken 8 en 10 van zijn eerste brief aan de gelovigen te Korinthe. Hij drong er nadrukkelijk op aan om niet mee te doen aan rituele maaltijden ter ere van de afgoden, maar sommige Korinthiërs dachten er anders over. Heel eenvoudig en logisch redeneerden zij: afgoden bestaan toch niet, dus het kan best, want zij zijn enkel ingebeelde godheden en hebben geen macht om G'ds kinderen te benadelen. Zij bestaan feitelijk niet en zijn producten van pure fantasie, en als er geen afgoden bestaan dan is het aan hen gewijde vlees logischerwijs ook niet occult besmet en kan daarom gewoon gegeten worden. Geheel in overeenstemming met Sanhedrin 63b zeiden zij dus: "Die afgoden stellen niets voor. Zij bezitten geen g'ddelijkheid, en daarom worden ze in TeNaCH gewoonlijk "leugen" of "ijdelheid" genoemd. Een prachtig voorbeeld hiervan vinden wij in Psalm 96:5, waar staat: *"Want alle goden der volken zijn afgoden"*. In het Nederlands valt het helaas niet op, maar het Hebreeuwse woord dat hier vertaald wordt met "afgoden" is namelijk אֱלִילִים Elilim, en dat betekent zoiets als "nietsen" ofwel "nullen". Bovendien schuilt in die naam ook nog het woordje אֵלִים Elem, hetgeen stomheid betekend, want afgoden praten immers niet! Deze Korinthiërs hadden dus goede redenen om als bekend te veronderstellen dat *"er geen afgod in de wereld bestaat"* en dat *"een afgod niets is"*. Wat eromheen gebeurt, is dus ook leeg, waardeloos en zonder gevaar. Je hoeft je er dus niets van aan te trekken en je kunt het vlees gewoon eten en daarom rustig meedoen aan heidense rituele maaltijden. Toch zette Sha'ul vraagtekens bij deze manier van doen en voerde drie argumenten aan tegen het deelnemen aan heidense offerfeesten. Het eerste argument in hoofdstuk 8 was dat men door deze handelwijze zwakke en pasbekeerde medegelovigen in verwarring bracht, waardoor deze zelfs in het heidendom

zouden kunnen terugvallen en verloren gaan. Hij schreef dan ook in zijn brief: ga je zo om met mensen die daar moeite mee hebben? Niet de eigen kennis en eigen vrijheid van de gelovige, maar de liefde voor de zwakken moet daarom bepalend zijn voor het gedrag. Als tweede argument noemde Sha'ul het voorbeeld van zijn eigen volk Israël op zijn tocht door de woestijn na de wonderbare uitredding uit Egypte. Velen bereikten het beloofde land niet als straf voor hun afgoderij met het gouden kalf, maar werden neergeveld in de woestijn. Dat schreef hij in de verzen 1 tot 13 van hoofdstuk 10. In het derde en laatste argument plaatste Sha'ul de S'udat haAdon [Maaltijd des Heren] tegenover het deelnemen aan heidense offermaaltijden, waar het offeren aan afgoden in verband wordt gebracht met het vereren van boze geesten en demonen, want achter de op zichzelf niet bestaande heidense afgoden Apollo, Poseidon, Aphrodite, Athene, Zeus etc. verbergt zich een demonische werkelijkheid. Sha'ul refereerde hier in hoofdstuk 10 vers 20 namelijk aan een Tora-tekst in de Griekse vertaling van TeNaCH, de zogenaamde Septuaginta, namelijk Deuteronomium 32:16-17, waarin staat: *"Zij verwekten Hem tot naijver door vreemde goden, met gruwelen krenkten zij Hem; zij offerden aan de boze geesten, die geen goden zijn, aan goden die zij niet hebben gekend..."*. Voor "boze geesten" in vers 17 staat in de Septuaginta het Griekse woord δαιμονιοις daimoniois. En dat is hetzelfde woord dat ook Sha'ul gebruikte in 1 Korinthiërs 10:20. Hier blijkt duidelijk dat afgoden in werkelijkheid geen goden maar demonen zijn.

Korinthe

Om een beter inzicht te verkrijgen in de moeilijke situatie waarin de gelovigen van Korinthe zich bevonden wil ik u graag een beetje achtergrondinformatie verstrekken over deze eens zo prachtige maar helaas ook occulte stad waarin de ontvangers van de hier behandelde brief van Sha'ul haShaliach, die door hen apostel Paulus werd genoemd, leefden. Korinthe, eerst Ephira genaamd, was altijd al een belangrijke handelsstad door haar gunstige ligging tussen de Peloponnesos en Attika en tussen de zeewegen naar de Ionische Zee en de Egeïsche Zee en had zelfs twee havens: Lechaion en Kenchreai, waarvan Lechaion veruit de grootste was. Deze havens waren heel erg belangrijk voor Korinthe, omdat ze daar bijna al hun geld mee moesten verdienen. De handel was daarom ook heel belangrijk en er werden vanuit Korinthe veel koloniën gesticht. Bij de stad van Korinthe werd het vasteland met de Peloponnesos verbonden door een smalle strook land, de Isthmos. Van oudsher vormde deze smalle verbinding een belemmering voor de scheepvaart. Om Athene te bereiken moesten de schepen rondom de Peloponnesos varen. Al vroeg bestonden er daarom reeds plannen om de Isthmos te doorgraven en er een kanaal te maken, want door gebruik te kunnen maken van de golf van Korinthe sparen de schepen namelijk 130 zeemijlen uit. Het idee om de Ionische en de Egeïsche Zee met elkaar te verbinden kwam oorspronkelijk van de Tyran [regent] Periandros van Korinthië, in de 7e eeuw voor Chr. en de latere uitvoering van het plan werd tevens overwogen door Julius Caesar en Caligula, maar volgens de geschiedenis was het keizer Nero die met de eerste uitgravingen begon. Hij zou zelfs in hoogst eigen persoon de eerste slag met een gouden pikhouweel gegeven hebben en de eerste zak met aarde versjouwd hebben. Keizer Nero zette duizenden voornamelijk Joodse slaven met de schop aan het graven van het kanaal. Op deze Isthmos, de landengte tussen het vaste land en het schiereiland de Peloponnesos, werden overigens om de twee jaar kort voor en kort na de Olympische spelen de Isthmische Spelen gehouden. Dat waren sport- en dichtwedstrijden ter ere van Poseidon in het water, maar ook op het land. Volgens de overlevering zouden deze Isthmische Spelen Sha'ul [Paulus] hebben geïnspireerd tot zijn vergelijkingen op het gebied van de sportwedstrijden zoals bijvoorbeeld in 1 Korinthiërs 9:24-27, waarin hij schreef: *"Weet gij niet, dat zij, die in de renbaan lopen, allen wel lopen, doch dat slechts één de prijs kan ontvangen? Loopt dan zo, dat gij die behaalt! En al wie aan een wedstrijd deelneemt, beheerst zich in alles; zij om een vergankelijke erekrans (laurierkrans) te verkrijgen, wij om een onvergankelijke. Ik loop dan ook niet maar in den blinde en ik ben geen vuistvechter, die zo maar in de lucht slaat. Neen, ik tuchtig mijn lichaam en houd het in bedwang, om niet, na anderen gepredikt te hebben, wellicht zelf afgewezen te worden."* Ook de volgende tekst uit de Hebreeënbrief hoofdstuk 12 vers 1 wijst in die richting, alhoewel het niet helemaal zeker is of deze brief eveneens van Sha'ul afkomstig is: *"Daarom dan, laten ook wij, nu wij zulk een grote wolk van getuigen rondom ons hebben, afleggen alle last en de zonde, die ons zo licht in de weg staat, en met volharding de wedloop lopen, die voor ons ligt."* Maar ook hier is de vergelijking met de

Griekse renbaan overduidelijk. Omdat de belangrijke en welvarende handelsstad Korinthe in de anti-Romeinse liga van de Acheërs een leidende positie innam, werd het in 146 v. Chr. door de Romeinse consul Mummius, volledig verwoest, maar in 46 v. Chr. stichtte Julius Caesar op haar ruïnes een nieuwe, Romeinse stad, in het Latijn Laus Julia Corinthinensis genaamd. De Grieken bleven deze stad echter gewoon Κορινθος Korinthos noemen. Korinthe genoot opnieuw een grote bekendheid als een bloeiende, rijke stad met vele opzienbarende producten zoals het aardewerk en uiteraard de krenten die ook korinthen worden genoemd, waarvan de reputatie indertijd tot alle uithoeken der aarde reikte. Maar het was ook een stad met veel afgoden en daarom ook met veel heidense altaren en tempels, zoals de heiligdommen van de Griekse godin der liefde Aphrodite, die de Romeinen onder de naam Venus vereerden, Asklepios ofwel Aesculapius, de god der geneeskunde en zelfs van de Egyptische godin Isis.

Tot op heden staat de ruïnestad Korinthe bij de toeristen bekend om de schoonheid van de Archaïsche Tempel van Apollo met zijn monolithische zuilen, waarvan er echter nog slechts 7 van de oorspronkelijke 38 overeind staan. Desondanks is de Apollotempel nog steeds het meest opvallende bouwwerk van Korinthe. Ook zijn er nog de overblijfselen van de Tempel van Hera ofwel Juno, waaraan de maand juni zijn naam te danken heeft, vlakbij de Agora ofwel het Forum. Dicht bij de stadsmuur in het noorden werden in 1896 ook de resten van de tempel van Asklepios en de Lernabron gevonden. In de voorhaven Kenchreai, die in de Romeinenbrief 16:1 genoemd wordt, prijkte eens het beeld van Poseidon ofwel Neptunus, de oppergod van de zee en midden op het stadsplein te Korinthe stond het bronzen beeld van Pallas Athene, de godin van de wijsheid en beschermster van kunsten, wetenschappen en handwerken, bij de Romeinen bekend onder de naam Minerva. Aan de zijanten van dit grote marktplein stonden de beelden van Artemis ofwel Diana, de godin van de jacht en van de dood, die in Handelingen 19:34 de godin der Efeziërs genoemd wordt, van de wijngod Dionysos, die in onze streken

beter bekend is onder de Romeinse naam Bacchus, alsook van Zeus ofwel Jupiter, de oppergod en van Hermes ofwel Mercurius, de god der kooplieden, die allebei in Handelingen 14:12 worden genoemd. Echter de grootste bekendheid genoot Korinthe door de priesteressen van de godin der Liefde, Aphrodite. Een groot Aphrodite-altaar was het centrum van het godsdienstig leven van de stad. Haar tempel bevond zich op de op 575 m hoogte gelegen Akrokorinthos, de Akropolis van Korinthe die erg geliefd was bij alle mannen die met hun schepen in Korinthe aankwamen, want het was namelijk een soort bordeel. Daar woonden al in de pre-Romeinse tijd ongeveer 1000 meisjes in dienst van de godsdienstige prostitutie. Vandaar de grote bezorgdheid van Sha'ul! Het ging hem in dat geval dus blijkbaar niet alleen om het meedoen aan offermaaltijden door de gelovigen uit de heidenen. Door overleveringen is ons bekend dat de stad Korinthe destijds in totaal 23 heidense heiligdommen en tempels bezat, waar dikwijls offerfeesten werden gehouden. Vaak werden ook Grieken en Romeinen die in de G'd van Israël geloofden en Yeshua als Heer en Verlosser hadden aangenomen, daartoe uitgenodigd, omdat velen van hen nog het contact met hun vrienden en kennissen van voor hun bekering hadden bewaard. Maar ook op de markt liep men evenwel de kans daar vlees te krijgen, dat de priesters hadden overgehouden van hun offerdiensten en dat zij hadden doorverkocht aan de vleesverkopers. Dat bracht de messiasbelijdende gelovigen uit de volken tot de vraag of het nu toegestaan was om offervlees te eten? Of moest eerst een nauw onderzoek worden ingesteld naar de herkomst van het vlees? Werd iemand occult gebonden, als hij offervlees nuttigde, of deed het de gelovige niets meer, omdat deze met de afgoderij had gebroken en kennis van de ware G'd hadden gekregen. Maar ondanks de kennis van het evangelie waren toch de meningen onder hen sterk verdeeld.

Wel zwakken maar geen sterken

Zoals hierboven reeds vermeld waren er onder de bekeerde heidenen sommigen die vrijmoedig het offervlees aten, want zij gingen er namelijk van uit, dat zij hiermee echt niet de heidense goden vereerden, maar daarmee gewoon de vriendschap met hun onbekeerde vrienden onderhielden. Zij kenden de ware G'd en loochenden het bestaan van afgoden. Maar andere gelovigen zagen dit offervlees toch nog als iets wat verbonden was met de boze geesten en weigerden het daarom dan ook te eten. Deze broeders en zusters waren erg huiverig tegenover alles wat met een afgodsaltaar in aanraking geweest is. Voor hen was het dus ook geen gewoon vlees, maar iets waarmee zij onlangs radicaal gebroken hebben en waarmee zij voortaan niets meer te maken wilden hebben. Twee opvattingen in die ene gemeente. Tegenovergestelde meningen. Meningen die tweespalt konden veroorzaken. In dit hoofdstuk lezen wij de reactie van Sha'ul op dit probleem. En nu is het eerste waarop wij moeten letten wijs hij daarmee omging, want hij gaf niet rechtstreeks een antwoord op de vraag wie in de gemeente gelijk had en wie verkeerd was. Op het eerste gezicht lijkt het alsof Sha'ul de gelovigen die eenvoudig redeneren dat er geen afgoden en dus ook geen afgodenoffers bestaan, wel gelijk gaf. Maar dit is slechts schijn, want nergens in dit hoofdstuk noemde hij hen de "sterken". Hij had het wel over medegelovigen die "zwak" waren, maar hij vermeidde het om de anderen daartegenover "sterk" te noemen. Dat deed hij wel in zijn brief aan de Romeinen in hoofdstuk 14, dat wij in onze vorige bijbelstudie hebben behandeld, maar daar ging het ook over een heel andere kwestie, waarin de "sterken" die vlees aten en de "zwakken" die vegetarisch aten elkander dienden te aanvaarden en verder helpen. Dat is hier niet het geval. Zij die dachten dat zij de "sterken" waren, namelijk zij die wél deelnamen aan heidense offerfeesten rondom de tempels, verwachtten van Sha'ul dat hij hen gelijk zou geven en dat de "zwakken" vermaand zouden worden omdat zij daar huiverig voor waren, maar dat gebeurde niet! Eigenlijk draaide hij de zaken hier juist om! Hij schreef hen: *"Al hebben jullie totaal gelijk, toch moeten jullie met de medegelovigen rekening houden, die nog bang kunnen zijn voor de afgodendienst, ook al hebben ze zich ervan afgewend, want zij zijn nog niet sterk genoeg om er helemaal vrij van te zijn."* (1 Korinthiërs 8:9-10). Maar niet alleen ter wille van de "zwakken" in de gemeente mochten zij niet naar heidense offermaaltijden gaan, óók ter wille van zichzelf, want zoals ik hierboven reeds aanhaalde moesten zij namelijk niet denken dat zij immuun waren voor de afgoderij bij deze maaltijden, want die waren echt niet onschuldig. Wie eraan deelnam bevond zich op het terrein waar de boze geesten hun macht lieten gelden. In hoofdstuk 10:19 en 20 waarschuwde Sha'ul dan ook nadrukkelijk voor de gevaren, die zo'n bezoek met zich bracht. In een afgodstempel eten was ook voor gelovigen die dachten sterk

genoeg te zijn een gevaarlijke bezigheid, omdat zij zich dan vrijwillig op occult terrein begaven, waar de demonen op allerlei manieren iemand trachtten te beïnvloeden. Terecht meenden de “zwakken” derhalve dat men zich verre moest houden van alles wat met de afgoden in verband stond, maar natuurlijk was dit in een heidense stad als Korinthe moeilijk vol te houden. De offermaaltijden vonden plaats in de open zuilengalerijen van de tempels en vanaf de straat kon men dus precies zien wie er aanlag aan de maaltijd. Zo kon de “zwakke” daardoor aangemoedigd worden om ook daaraan deel te nemen als hij in de tempel een broeder, die dit als gewoon vlees beschouwde, zag feestvieren met zijn vrienden of familie. De zwakke at dan wel, echter niet uit geloof, maar door verleiding, en tijdens het nuttigen van het vlees kregen nu de demonen gelegenheid hun slag te slaan. Dat was dus echt levensgevaarlijk en daarom kon Sha’ul dit niet toelaten en om dit te verduidelijken plaatste hij de heidense offermaaltijd tegenover de S’udat haAdon [Maaltijd des Heren], want men kan nooit tegelijkertijd gemeenschap met Adonai hebben en met de duivelen. De een moet verloochend worden zal de ander gehandhaafd blijven. Wie gemeenschap met Yeshua wil houden, moet de gemeenschap met de duivelen afbreken; maar wie gemeenschap houdt met de duivelen, doet door die enkele daad afstand van de gemeenschap met Adonai. Daar is tot de huidige dag nog niets aan veranderd. Het is goed om dat voor ogen te houden bij ons leven in deze multiculturele samenleving die erg lijkt op die van Korinthe en we ons echt moeten afvragen hoever wij erin kunnen meegaan.

Makellon

We gaan terug naar het eigenlijke onderwerp van deze bijbelstudie: *“Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten, zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar”*. In de verzen 23 tot 33 van hoofdstuk 10 toont Sha’ul aan onder welke omstandigheden de gelovigen te Korinthe in tegenstelling tot de voorgaande verzen evenwel zonder bezwaar mochten eten wat aan de afgoden geofferd was. Zij mochten het weliswaar niet eten uit eerbied voor de afgoden, niet in heidense tempels gaan en daar de offerfeesten mee vieren; ook niet buiten de tempels, wanneer zij wisten dat het offerfeesten waren, maar er waren gevallen waarin ze zonder te zondigen het geofferde vlees rustig konden eten, namelijk als men het gewoon op de markt kocht of bij vrienden en kennissen thuis uitgenodigd was. Het aandeel van de priesters aan de heidense offerrituelen werd gewoonlijk in de markthallen die zich rondom de tempels bevonden, te koop aangeboden, nadat het op het altaar als offer dienst gedaan had. Nu zei Sha’ul dat men niet zo angstvallig behoefde te zijn van de verkoper op de markt te vragen of het vlees, dat hij te koop aanbood, ook aan een afgod geofferd is, want het werd daar als gewoon voedsel verkocht, en mocht als zodanig gekocht en genuttigd worden. Ofschoon het zonde was om voedsel op afgodische wijze te gebruiken, was het geen zonde om het op heilige wijze tot het gewone doel aan te wenden, ook al werd er door anderen dat misbruik van gemaakt. Wat in vers 25 overigens met “vleeshal” vertaald wordt, is in het Grieks Μακελλον Makellon hetgeen eigenlijk beter met “markthal” vertaald zou kunnen worden, want het was een overdekt gedeelte van het marktplein, waarin zich allerlei winkeltjes bevonden waar niet alleen vlees, maar ook groente verkocht werd, want het dak bood enige koelte om de levensmiddelen langer vers te houden. De Romeinen noemden een dergelijk winkelcentrum in het Latijn Macellum. Men mocht dus van Sha’ul in de Μακελλον Makellon alles kopen, ook al was het vlees eerst in de tempel aan de afgoden gewijd. Het navraag doen zou op een verkeerde Instelling wijzen, want dan zou men namelijk opnieuw, evenals de heidenen dit deden, verbanden leggen tussen de natuurlijke wereld en de geestelijke. De demonen kunnen namelijk alleen door spijzen en dranken werken indien men ze door het geloof ermee verbindt. Het vlees dat aan de afgoden gewijd werd, bleef echter het eigendom van Adonai, die het geschapen heeft. In principe namen de afgodendienaars wederrechtelijk het vlees om het aan de demonen te wijden. De gelovigen mochten het derhalve volgens recht onder bidden en dankzegging terugnemen en gebruiken, want het had voor hen geen relatie meer met het offer, maar was rein en zuiver voor de consumptie. Sha’ul had er ook geen enkele moeite mee om een gewone maaltijd bij te wonen, waartoe een ongelovige genodigd heeft, want dat is een kwestie van beleefdheid, die men ook aan ongelovigen verschuldigd is. Gelovig zijn betekent namelijk niet, dat we ons aan de gewone plichten van de samenleving moeten onttrekken, of ons onbeleefd gedragen jegens ongelovigen; ook al verschillen wij van mening in godsdienstige gevoelens en gebruiken. Men

heeft dus een uitnodiging van een ongelovige niet altijd af te slaan. De gelovige mag rustig bij ongelovige familieleden, buren of kennissen eten, verjaarspartijen bijwonen, aanwezig zijn bij bruiloften of bij begrafenissen en ook aan de daaraan verbonden maaltijden deelnemen, zolang hij maar vlees eet dat door de Eeuwige in Zijn woord als voedsel heeft toegestaan. Samengevat is de boodschap van Sha'ul in de hoofdstukken 8 en 10 heel duidelijk: het deelnemen aan een rituele maaltijd in de tempel was zonder meer pure afgoderij en daarom niet toegestaan, maar wat men met het vlees uit de vleeshal deed, was een ander punt, want dat lag heel anders, ook al was het vlees afkomstig uit de tempels. Het probleem was namelijk niet het vlees op zich, want daar mankeerde eigenlijk niets aan zolang er maar geen bloed in zat en afkomstig van een rein dier. Het probleem was het wel of niet meedoen aan heidense rituelen.

Conclusie

Al deze teksten die wij in deze reeks bijbelstudies hebben onderzocht, bewijzen dus in geen geval dat de spijswetten afgeschaft zouden zijn. Integendeel! De hele Bijbel leert ons juist, dat een gelovige ongeacht of hij wel of geen Jood is, geen onrein voedsel mag eten: *“Of weet gij niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, die in u woont, die gij van G'd ontvangen hebt, en dat gij niet van uzelf zijt?”* (1 Korinthiërs 6:19). Zoals geen onreine dieren in de tempel van Jeruzalem gebracht mochten worden om de heilige tempel niet te verontreinigen, zo mogen ook geen onreine dieren door onze mond in ons lichaam komen, die een heilige tempel van de Allerhoogste is, om hem niet te verontreinigen. Ik denk dat dit het belangrijkste argument is om als kind van G'd voortaan datgene te eten waarvan Hijzelf gezegd heeft dat het geoorloofd is en dat te vermijden wat onrein is zoals geschreven staat: *“Maakt uzelf niet verfoeilijk door enig wemelend gedierte en verontreinigt u daardoor niet, zodat gij daardoor onrein wordt. Want Ik ben de Eeuwige, uw G'd; heiligt u en weest heilig, want Ik ben heilig; verontreinigt uzelf niet door allerlei wemelend gedierte dat op de grond krioelt. Want Ik ben de Eeuwige, die u uit het land Egypte heb doen trekken, om u tot een G'd te zijn; weest heilig, want Ik ben heilig. Dit is de wet aangaande het vee, het gevogelte en elk levend wezen dat krioelt in het water, en elk wezen dat op de grond wemelt, om scheiding te maken tussen het onreine en het reine, tussen de dieren die gegeten mogen worden, en de dieren die niet gegeten mogen worden.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 11:43-47).

Werner Stauder